

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 33/05-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti S., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 928/02 takto

rozhodol :

1. Základné právo sťažovateľa S., K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 928/02 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní sp. zn. 24 C 928/02 konal bez zbytočných prietahov.

3. S., K. priznáva finančné zadostučinenie 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť SVB Košice trovy právneho zastúpenia 5 200 Sk (slovom päťtisícdeväťsto slovenských korún) na účet advokáta JUDr. J., Č., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2005 doručená sťažnosť S., K., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 928/02.

Sťažovateľ podal na okresnom súde 14. novembra 2000 návrh na zaplatenie 6 748 Sk s prísl. Vo veci začal okresný súd konať až 9. marca 2001, keď vydal platobný rozkaz č. k. Ro 8193/00-4. Vzhľadom na to, že sa nepodarilo platobný rozkaz doručiť protistrane, okresný súd ho uznesením č. k. Ro 8193/00-11 z 10. apríla 2002 zrušil. V ďalšom konaní však bol okresný súd nečinný; vo veci urobil ďalší úkon až na základe urgencie sťažovateľa 26. augusta 2003 (nariadenie pojednávania na 1. október 2003, ktoré sa však neuskutočnilo), ďalší úkon bol urobený 17. októbra 2003 (nariadenie pojednávania na 1. december 2003, ktoré sa tiež neuskutočnilo). Sťažovateľ 30. decembra 2003 rozšíril svoj žalobný návrh, 22. júna 2004 ho upresnil a 9. novembra 2004 upozornil predsedu okresného súdu na prietahy v konaní, ktoré okresný súd uznal a označil sťažnosť sťažovateľa za dôvodnú.

Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa SVB - Košice, Lidické námestie 1 na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietáhov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I. pod č. k.: 24 C 928/02 porušené bolo.

Zakazuje Okresnému súdu Košice I. vo veci – č. k: 24 C 928/02 pokračovať v porušovaní základných práv SVB - Košice, Lidické námestie I.

Prikazuje sa, aby Okresný súd Košice I. vo veci – č. k.: 24 C 928/02 konal bez zbytočných prieťahov.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 60.000,- Sk, ktorú sumu je povinný Okresný súd Košice I. zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia.

Súd priznáva právnenému zástupcovi sťažovateľa JUDr. J. Č. advokátovi titulom trov právneho zastupovania sumu 5.200,- Sk. “.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval a pretože nezistil dôvody na jej odmietnutie, prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval sťažovateľa a aj okresný súd, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie; okresný súd vyzval tiež na vyjadrenie k sťažnosti.

Sťažovateľ aj okresný súd oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda okresného súdu k sťažnosti uviedol:

„ ... návrh na začatie konania bol doručený súdu 14. 11. 2000. Dňa 9. 3. 2001 bol vo veci vydaný platobný rozkaz č. k. Ro 8193/00-4.

Žalovanej sa na známe adresy jej pobytu nepodarilo platobný rozkaz doručiť do vlastných rúk, preto ho súd uznesením č. k. Ro 8193/00-11 zo dňa 10. 4. 2002 zrušil a vec bola dňa 24. 10. 2002 preradená do registra „C“ a pridelená na vybavenie sudkyňi JUDr. Z. S..

Súd opätovne vykonal rozsiahle šetrenie pobytu žalovanej.

Až dňa 7. 7. 2003 Obvodné oddelenie PZ SR Košice – Staré mesto potvrdilo, že žalovaná býva na adrese K., u V. K., avšak tým, že dvere bytu neotvára, znemožňuje prevziať doručené zásielky.

20. 8. 2003 súd vytýčil termín pojednávania na 1. 10. 2003. Žalovanej bolo v dostatočnom časovom predstihu 2-krát doručované predvolanie na pojednávanie. Každá zásielka sa súdu vrátila späť ako neprevzatá v odbernej lehote.

Pojednávanie 1. 10. 2003 sa pre neprítomnosť žalovanej neuskutočnilo.

17. 10. 2003 súd vytýčil termín pojednávania na 1. 12. 2003. Žalovaná opätovne predvolanie na pojednávanie neprevzala.

30. 12. 2003 žalobca požiadal o rozšírenie žalobného nároku na sumu 43.482,- Sk s prísl.

Podaním, došlým súdu 22. 6. 2004, žalobca opätovne upresnil žalobný nárok a uviedol, že si uplatňuje titulom nedoplatku na platbách do fondu prevádzky, údržby a opráv 17. 820,- Sk s prísl. a titulom nedoplatku za správu bytu a poskytované služby 25.662,-Sk s prísl.

O zmene žalobného návrhu súd doposiaľ nerozhodol, ani vo veci nevytýčil ďalší termín pojednávania.

Vybavujúca sudkyňa JUDr. S. bola od júna 2004 do januára 2005 práceneschopná. Po jej nástupe na materskú dovolenku bola vec dňa 26. 1. 2005 pridelená na vybavenie sudkyňi JUDr. D. B..

Žalovaná tým, že súdne zásielky nepreberá, sťažuje postup konania a prispieva k predĺžovaniu konania.

Od 1. 12. 2003 až doposiaľ súd vo veci nekonal, čím došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa.“

Ústavný súd zistil zo spisu v zásade rovnaké skutočnosti o procesných úkonoch, ako sú uvedené vo vyjadrení predsedu okresného súdu.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným... rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom ustanoveným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednáwanej veci.

Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že „súd bol celkovo nečinný a od podania žalobného návrhu neuskutočnil vo veci žiadne úkony“ (II. ÚS 4/03).

Preskúmaním doterajšieho konania pred okresným súdom ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

1. Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 24 C 928/02 je zaplatenie príspevkov do fondu prevádzky, údržby a opráv majetku spoločenstva a zálohové platby spojené s užívaním bytu, spoločných častí a spoločných zariadení. Podľa názoru ústavného súdu ide o taký predmet konania, ktorý tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov nevyznačujúci sa právnou zložitou ani osobitnou povahou veci. Faktická zložitosť veci sa môže vyskytnúť, ako to bolo v namietanom konaní, keď okresný súd mal problém s doručovaním zásielok žalovanej; táto skutočnosť však nebola jediným dôvodom namietanej dĺžky celého konania.

2. Správanie sťažovateľa bolo aktívne a súčinnostné a podľa názoru ústavného súdu neovplyvnilo postup okresného súdu v konaní vrátane celkovej dĺžky posudzovaného konania.

3. Posledným hodnotiacim kritériom je postup okresného súdu v konaní sp. zn. 24 C 928/02. Ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu nebol dostatočne efektívny, najmä v súvislosti so zabezpečením doručovania zásielok žalovanej (v období od marca 2001 do októbra 2003). Obdobie od decembra 2003 až dosiaľ je aj podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu obdobím, v ktorom okresný súd nekonal. V súvislosti s neúspešným doručovaním zásielok žalovanej ústavný súd uvádza, že okresný súd nevyužil všetky mu dostupné prostriedky na zabezpečenie doručenia zásielky, predovšetkým podľa § 29 Občianskeho súdneho poriadku. Ako zbytočné prietahy v konaní ústavný súd vyhodnotil aj obdobie od decembra 2003 až dosiaľ, keď súd vo veci nekonal. Z tohto dôvodu ústavný súd rozhodol o tom, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadostučinenia.

Vzhľadom na to, že namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 928/02 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Pretože ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 24 C 928/02 konal bez zbytočných prietahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie 60 000 Sk z dôvodu dlhotrvajúceho stavu právnej neistoty, a tým spôsobenej ujmy. Vzhľadom na okolnosti prípadu, dĺžku konania, v ktorom došlo k zbytočným prietahom v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade suma 20 000 Sk zodpovedá primeranému finančnému zadosťučineniu sťažovateľa za ujmu, ktorú utrpel.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. J. Č. v konaní pred ústavným súdom, a to v sťažovateľom požadovanej výške, ktorý ich vyčíslil sumou 5 200 Sk (slovom päťtisícdivesto slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2005